

Gemeente Waalre Managementletter

Tussentijdse controle 2016

Ernst & Young Accountants LLP
Prof.Dr.Dorgelolaan 14
5613 AM Eindhoven, Netherlands
Postbus 455
5600 AL Eindhoven, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 48 00
ey.com

Het college van burgemeester en wethouders van
gemeente Waalre
Laan van Diepenvoorde 32
5582 LA WAALRE

Eindhoven, 21 februari 2017

Managementletter tussentijdse controle 2016

Geacht college,

Met genoegen presenteren wij u hierbij onze managementletter 2016. Zoals u van ons gewend bent, geeft deze rapportage een beeld van uw organisatie en de gerealiseerde vooruitgang in 2016. In onze opdrachtbrief heeft uw raad ons de opdracht verstrekt om de jaarrekening 2016 van uw gemeente te controleren. Onze tussentijdse bevindingen rapporteren wij door middel van deze managementletter.

In deze rapportage beperken wij ons tot de bevindingen en mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en die naar onze mening van belang zijn voor het management en het college. Dit heeft tot doel vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een bijdrage te leveren aan het zelfcontrolerende vermogen van uw organisatie.

Gemeente Waalre			
Ingekomen			
- 2 MAART 2017			
No. <u>362155</u>			
Afd.	<u>Beleef/Fin</u>	<u>Uopie</u>	<u>Raad.</u>

HLOS-AJTBHL/mh

Wij hebben onze bevindingen toegelicht en besproken met de gemeentesecretaris, portefeuillehouder Financiën en de manager bedrijfsvoering.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. B. Smeenk RA

Inhoudsopgave

1 Bestuurlijke samenvatting

Inleiding	5
Kernpunten in onze controle	6
Bestuurlijke aandachtspunten	7

2 Ons beeld van de processen

Procesanalyse	12
---------------	----

3 Aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole	17
--------------------------------------	----

Bijlagen

Totaaloverzicht bevindingen en voortgang	
Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen	
Reikwijdte en controleaanpak	

1. Bestuurlijke samenvatting

De omgeving rondom de gemeente is aan continue verandering onderhevig. De wetgever heeft op diverse vlakken aanscherpingen doorgevoerd in de wet- en regelgeving. Denk hierbij aan de Wet Normering Top Inkomens, de aanscherping van aanbestedingsregels met de afschaffing van het verlichte regime omtrent 2B-diensten en de invoering van de vennootschapsbelastingplicht. Daarnaast staan nog belangrijke veranderingen gepland zoals de omgevingswet – waardoor de regels voor ruimtelijke plannen zullen wijzigen – en het advies van commissie Depla om naar een in control statement te groeien.

Ook op het gebied van de jaarverslaggevingsregels zijn dit jaar belangrijke veranderingen doorgevoerd (zoals de notitie grondexploitatie 2016) en staan er ook voor de komende jaren nieuwe aanpassingen op de planning. De gemeente dient ten aanzien van de wijzigingen vanaf 2017 reeds in de begroting 2017 rekening te houden. Wijzigingen vanaf 2017 zijn de invoering van voorgeschreven taakvelden, de separate toelichting van de overheadskosten en de methodiek rondom de rentetoerekening.

Al deze veranderingen vergen de nodige aandacht van uw organisatie. Voor wat betreft de wijzigingen effect hebbend op de jaarrekening 2016 zijn wij reeds in overleg met de organisatie. Wij constateren dan ook dat de gemeente deze ontwikkelingen op haar netvlies heeft en reeds voorbereidingen treft voor een goede implementatie.

In de bedrijfsvoeringsmonitor in hoofdstuk 2 rapporteren wij uitgebreid over de bedrijfsprocessen binnen gemeente Waalre. Wij hebben een aantal belangrijke aanbevelingen opgenomen. Inzake de decentralisaties rapporteren wij u in hoofdstuk 1 reeds over de stand van zaken en aandachtspunten.

In deze managementletter informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing. Bij deze bevindingen geven wij de risico's weer en doen wij aanbevelingen ter verbetering indien wij daarvoor mogelijkheden zien.

Wij wijzen u erop dat een managementletter van nature kritisch van aard is, omdat deze zich richt op te verbeteren aspecten.

Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente en omvatten daarom niet alle zaken die bij een specifiek op de organisatie gericht onderzoek naar voren zouden komen. Daarnaast zijn onze werkzaamheden niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie.

Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over. Dit is tot op heden niet aan de orde geweest.

Wij volgen de wijze waarop binnen uw organisatie wordt omgegaan met punten uit eerdere managementletters. Wij stellen dergelijke punten opnieuw aan de orde indien wij van mening zijn dat nadere aandacht van het management nog steeds op zijn plaats is. Deze managementletter bevat de bevindingen zoals tot dusverre opgedaan. Na afloop van de jaarrekeningcontrole zullen wij in ons accountantsverslag een samenvatting opnemen van de belangrijkste bevindingen.

Kernpunten in onze controle

Wij verrichten de controle van de jaarrekening door middel van gegevensgerichte controlemaatregelen, gebaseerd op een risicoanalyse. De risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als organisatie relevant zijn adresseren. De risicoanalyse is een iteratief proces en stellen wij gaandeweg bij indien nodig. Ditzelfde geldt voor onze kernpunten in de controle.

De tot op heden onderkende belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle, onze zogenaamde kernpunten in de controle, zijn:

- verantwoording decentralisaties;
- financieel afsluitproces;
- aanbestedingsrechtmatigheid;
- waardering grond- en vastgoedexploitaties;
- toereikendheid voorzieningen;
- verantwoording Wet Normering Top Inkomens (WNT).

Wij rapporteren met name in ons verslag van bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole over deze kernpunten. Dit is veelal inherent aan het schattingskarakter van deze punten, waarbij het schattingsproces hoofdzakelijk per jaareinde plaatsvindt. Voor zover deze kernpunten vanuit onze tussentijdse controle aandachtspunten opleveren, hebben wij deze opgenomen in hoofdstuk 1.

Volledigheidshalve merken wij op dat wij in onze in controleaanpak meer de nadruk leggen op gegevensgerichte controlewerkzaamheden in vergelijking tot voorgaande jaren.

Dit betekent dat wij meer controlewerkzaamheden uitvoeren zoals statistische steekproeven en gegevensgerichte analytische cijferbeoordelingen waarbij we in voorbije jaren nog meer gebruik maakten van de interne controlemaatregelen welke opgenomen zijn in de lijn. Wij constateren echter dat, om te kunnen steunen op deze interne controlemaatregelen, deze dienen te voldoen aan stringente uitgangspunten. Momenteel wordt in onvoldoende mate voldaan aan deze voorwaarden, wel maken wij bij onze gegevensgerichte selecties zoveel als mogelijk gebruik van de door de interne controle getoetste dossiers. Overigens merken wij op dat dit verschuiving naar een meer gegevensgerichte controle-aanpak een beweging is welke breed zichtbaar is binnen de controle van lokale overheden.

Stand van zaken decentralisaties

Gemeente Waalre heeft in het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet in het op orde krijgen van de basisadministratie en het proactief monitoren van uitgaande betalingen. Daarbij onderscheidt gemeente Waalre zich ten opzichte van vergelijkbare gemeenten in positieve zin. Vanaf 2016 verlopen de administratieve handelingen via de sociaal domein administratie gevoerd in GWS en niet meer via de financiële administratie. In GWS komen meldingen binnen vanuit het landelijke berichtenverkeer, worden beschikkingen en zorgtrajecten geregistreerd en worden de facturen gecontroleerd en betaald. Belangrijke verbetering in 2016 is dat gedurende het gehele jaar de cliëntenadministratie up-to-date is geweest en dat alle facturen en factuurregels ontvangen van zorgaanbieders integraal en geautomatiseerd zijn gematcht met de cliëntenadministratie voordat deze betaalbaar zijn gesteld. Facturen waarbij de zorg niet aansluit bij de beschikte en geregistreerde zorg komen op een uitvallijst terecht en dienen te worden gecontroleerd voordat tot uitbetaling wordt overgegaan.

Op dit moment onderkennen wij nog een aantal belangrijke aandachtsgebieden binnen het sociaal domein. Deze aandachtsgebieden betreffen de afhankelijkheid van ketenpartners bij de vaststelling van de geleverde prestaties. Door deze afhankelijkheid zijn er ten aanzien van de verantwoordingen met zorgaanbieders een aantal belangrijke aandachtspunten. Uw organisatie is bekend met deze aandachtsgebieden en is bezig om maatregelen te treffen om ook deze risico's te mitigeren. Uw organisatie neemt hierin een proactieve houding aan en streeft ernaar om op korte termijn de onzekerheden ten aanzien van de prestatielevering binnen de eigen processen te borgen.

De belangrijkste aandachtsgebieden welke wij onderkennen richting de jaarrekeningcontrole en volgende jaren worden hieronder benoemd en daarna verder toegelicht:

- ▶ onzekerheden ten aanzien van de prestatielevering;
- ▶ de afhankelijkheid van ketenpartners is groot, goede afspraken zijn van essentieel belang;
- ▶ verantwoordingen ten aanzien van de PGB's;
- ▶ verantwoordingen door middel van bestuursverklaringen.

Onzekerheden ten aanzien van de prestatielevering

Op dit moment heeft u nog niet zelfstandig inzicht in de door zorgaanbieders geleverde prestaties. Dit is een van de grootste problemen welke ook landelijk nog aanwezig is. Wij vinden het belangrijk dat u werkt met een groeimodel om meer zelfstandig de prestatielevering van geleverde zorg vast te kunnen stellen. Er bestaan diverse controlemiddelen welke meer inhoudelijke zekerheid bieden omtrent de levering van de prestatie, zoals:

- ▶ toetsing in het herindicatieproces;
- ▶ signalering uit eigen bijdrage proces;
- ▶ signalering uit klachtenprocedures;
- ▶ periodieke accountgesprekken;
- ▶ gespreksverslagen/vragenlijsten cliënten.

Bovenstaande maatregelen zijn vooralsnog onvoldoende ingebed in de organisatie om deze te kunnen gebruiken om de prestatielevering aan te tonen.

De afhankelijkheid van ketenpartners is groot, goede afspraken zijn van essentieel belang

Belangrijk aandachtspunt betreft de afhankelijkheid van en samenwerking met externe samenwerkingspartners. Voor dit jaar dienen er achteraf verantwoordingen te komen vanuit de ketenpartners waarin over de getrouwe en rechtmatige besteding wordt gerapporteerd. Het risico is aanwezig dat u gedurende het jaar of na afloop van het verantwoordingsjaar te maken krijgt met onrechtmatigheden of narekeningen waar u vooraf niet in had voorzien.

Voor de verantwoording van de lasten gemaakt in 2016 is het van groot belang dat u monitort dat de afspraken welke zijn gemaakt worden nagekomen. Hierdoor kunt u tijdig bestandsvergelijkingen maken en kunt u ervoor zorgen dat de gecontroleerde verantwoordingen door ketenpartners tijdig bij gemeente Waalre wordt aangeleverd.

Verantwoordingen ten aanzien van PGB's

De uitvoering van de persoonsgebonden budgetten zijn wettelijk belegd bij de Sociale Verzekeringsbank. De verwachting is dat de SVB, net als in 2015, geen goedkeurend oordeel zal kunnen verstrekken voor wat betreft de rechtmatigheid. Dit heeft als gevolg dat de lasten PGB als onzekerheid aangemerkt dienen te worden voor wat betreft de rechtmatigheid indien geen aanvullende werkzaamheden zijn verricht. Dit betreft een landelijk probleem, aangezien deze taken door het SVB landelijk worden uitgevoerd. Wij adviseren u om te onderzoeken om dergelijke werkzaamheden intern te organiseren. Hierbij dient u in ieder geval de informatie uit de SBV portal af te stemmen met de eigen cliëntadministratie.

Daarnaast zou u zelf de prestatielevering kunnen vaststellen, bijvoorbeeld door:

- het uitvoeren van huisbezoeken;
- controle op geleverde prestatie middels een herindicatietraject.

Verantwoordingen door middel van bestuurs- en eigen verklaringen
De gemeente gaat niet in alle gevallen een door de accountant van zorgaanbieder gecontroleerde productieverantwoording ontvangen. In een aantal gevallen ontvangt u bestuursverklaringen of eigen verklaringen. Bestuursverklaringen en eigen verklaringen geven enkel voldoende zekerheid omtrent de geleverde prestatie ingeval de gemeente zelf voldoende effectieve aanvullende beheersmaatregelen heeft ingericht c.q. aanvullende werkzaamheden heeft verricht ten aanzien van het vaststellen van de prestatielevering en het volledig verantwoorden van het onderhandenwerk. Voor 2015 is dit nog niet het geval geweest en voor 2016 is dit naar verwachting nog steeds niet het geval. Wij adviseren uw gemeente dan ook om andere maatregelen te treffen om de getrouwe en rechtmatige besteding aan te kunnen tonen. Dit kan bijvoorbeeld door op basis van bestandsvergelijkingen en tussentijdse besprekingen een goed beeld van de lasten te krijgen om over te kunnen gaan tot een finale afrekening.

Stand van zaken rondom vennootschapsbelastingplicht

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet Modernisering vennootschapsbelastingplicht (hierna: Vpb-plicht) overheidsondernemingen van kracht. Als gevolg van deze nieuwe wetgeving is voor (in)directe overheidsbedrijven - waaronder gemeente Waalre - vanaf dit jaar mogelijk sprake van Vpb-plicht. Voor de gemeente Waalre zal van Vpb-plicht sprake zijn indien en voor zover er een onderneming wordt gedreven. Om de gevolgen van de nieuwe wetgeving in kaart te brengen, heeft gemeente Waalre al haar activiteiten in beeld gebracht, deze waar mogelijk geclusterd en vervolgens - met hulp van externe expertise - diverse Vpb-analyses uitgevoerd.

Op basis van de op dit moment beschikbare informatie constateren we dat de Vpb-analyse tijdig is opgestart. Echter is er op dit moment nog geen definitieve Vpb-analyse aanwezig. Voor het grondbedrijf wordt de fiscale analyse op dit moment herzien. Daarnaast is geconcludeerd dat de gemeente Waalre voor de overige activiteiten niet Vpb-plichtig is.

Naast het afstemmen van de fiscale analyse van het grondbedrijf benadrukken wij het belang om de volledige uitgevoerde analyse met de Belastingdienst te overleggen en meer specifiek om de gehanteerde systematiek en uitgangspunten met de Belastingdienst formeel af te stemmen. In het bijzonder denken wij daarbij aan de volgende onderdelen:

- ▶ meer generieke aspecten zoals de onderbouwing van normaal vermogensbeheer (bijvoorbeeld ten aanzien van de oude bibliotheek), en;
- ▶ de wijze waarop de toegepaste kostentoe rekening dient plaats te vinden en eventueel te worden onderbouwd.

Mocht de Belastingdienst immers niet met deze standpunten instemmen, dan loopt gemeente Waalre het risico dat het voor (meerdere) activiteiten Vpb-plichtig wordt en/of de Vpb-impact afwijkt van de begroting.

Met het oog op de toekomst wijzen wij tot slot op het belang om jaarlijks de Vpb-positie van gemeente Waalre te blijven monitoren en bij het opstarten van nieuwe activiteiten, dan wel het wijzigen van huidige activiteiten, rekening te houden met de eventuele Vpb-gevolgen. Wij adviseren derhalve om de administratie op zodanige wijze in te richten dat jaarlijks op een overzichtelijke en efficiënte wijze alle benodigde informatie kan worden verkregen die voor de Vpb-beoordeling van belang is. Naar wij begrijpen heeft de gemeente Waalre hier ten aanzien van het grondbedrijf reeds een start mee gemaakt. In dit kader merken wij ook op dat het opzetten van een Tax Control Framework een goede manier kan zijn om Vpb (en fiscaliteit in brede zin) naar de toekomst toe in de grip te houden.

Ten behoeve van de jaarrekening 2016 achten wij het noodzakelijk dat u tijdig uw fiscale positie en de daaruit voortvloeiende Vpb-last berekent, wij begrijpen dat voorbereidingen hierop op dit moment al zijn getroffen. Daarnaast adviseren wij u de Vpb-plichtige activiteiten en eventuele vrijstellingen daarop, af te stemmen met de Belastingdienst.

Grondexploitaties en vastgoed

Impact wijzigingen verslaggevingsregels grondexploitatie

De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties, zoals de wijzigende wet- en regelgeving (BBV, Omgevingswet en Vpb) en de forse afboekingen die de gemeenten afgelopen jaren hebben moeten nemen op hun grondexploitaties. Deze analyse heeft geleid tot het uitbrengen van een tweetal notities, te weten de notitie Grondexploitatie 2016 en de notitie Faciliterend grondbeleid. Beide notities treden per 1 januari 2016 in werking en hebben derhalve impact op de verslaggevingsregels rondom uw grondexploitaties vanaf boekjaar 2016.

Wij constateren dat u deze wijzigingen op het netvlies heeft en hierop tijdig anticipeert. In de tussentijdse herijking 2016 (in het kader van de begroting 2017) heeft u de impact van de gewijzigde verslaggevingsregels reeds doorvertaald. De detailbeoordeling op juiste doorvoering van de wijzigingen plannen wij tijdens onze werkzaamheden bij de jaarrekeningcontrole.

Faciliterend grondbedrijf

Kosten die gemaakt zijn in het kader van faciliterend grondbeleid en kunnen worden verhaald op derden, dienen geen integraal onderdeel te zijn van een gemeentelijke grondexploitatie, maar classificeren als vordering op de balans. Afhankelijk van de status van de vordering dient deze vordering op de balans van de gemeente tot uiting te komen als kortlopende vordering of overlopend actief. Bepalend voor de classificatie is de aanwezigheid van een getekende overeenkomst. Per jaareinde dienen we de door de gemeente opgestelde opdeling te beoordelen.

Wij merken op dat gemeente Waalre een aantal gemengde projecten kent, waarbij de gemeente een deel van de gronden in het project in eigendom heeft en een deel niet. Op het gedeelte dat de gemeente niet zelf in eigendom heeft, vindt veelal kostenverhaal plaats op basis van een exploitatieovereenkomst. Gemeente Waalre heeft in haar grondexploitatieopzetten nu zowel de gemeentelijke grondopbrengsten opgenomen (voor het gedeelte dat de gemeente zelf in eigendom heeft) alsmede de (te) ontvangen bijdragen van derden, daar waar de gemeente geen gronden bezit.

Op grond van de verslaggevingsregels dienen deze twee componenten ten behoeve van de verslaggeving bij de jaarrekening te worden gesplitst. Faciliterend grondbeleid heeft het karakter van een vordering en dient dus afzonderlijk te worden gepresenteerd als vordering (dus geen onderdeel van de grondexploitatie). Wij merken op dat in overeenkomsten veelal afspraken zijn gemaakt omtrent kostenverhaal, en de gemeente op grond hiervan een onderbouwing van deze kosten via de gevoerde administratie aan moet kunnen tonen.

Ontwikkelingen in uw grondexploitaties

Naast de juiste en volledige doorvertaling van de nieuwe verslaggevingsregels vragen wij in zijn algemeenheid ook uw aandacht voor een adequate waardering en bijbehorende onderbouwing van uw grondexploitaties. De meest risicovolle projecten binnen uw gemeente betreffen de complexen Waalre Dorp en Waalre Noord. Het herstel op de woningmarkt is landelijk zichtbaar en de realisatie van de verkopen laten een voorzichtige opgaande trend zien. Dit beeld is ook herkenbaar bij gemeente Waalre, waarbij een groot deel van de verkopen (bijvoorbeeld Waalre Noord) pas in de toekomst zijn geprognoseerd.

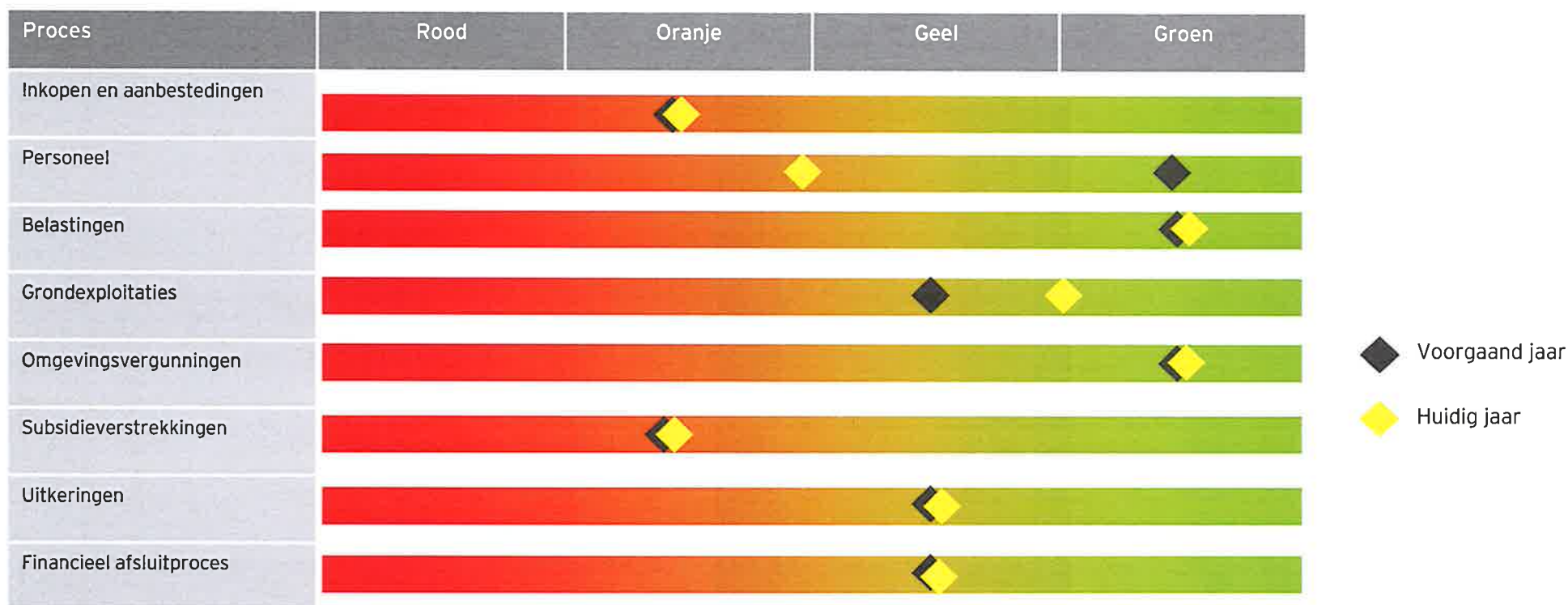

2. Ons beeld van de processen

Procesanalyse

Procesanalyse en bedrijfsvoeringsmonitor

Onderstaande bedrijfsvoeringsmonitor is opgesteld naar aanleiding van de tussentijdse controle waarbij opzet en bestaan van de processen zijn beoordeeld.

Rood Het proces heeft belangrijke bevindingen en aanbevelingen met een hoog risico die op korte termijn actie behoeven.

Oranje Het proces heeft meerdere bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2016 actie behoeven.

Geel Het proces heeft enkele bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.

Groen Het proces heeft geen of beperkte bevindingen met een laag risicoprofiel. Deze kunnen worden meegenomen worden bij de verdere verbetering van de AO/IB.

Procesanalyse

Procesanalyse en bedrijfsvoeringsmonitor

Rood Het proces heeft belangrijke bevindingen en aanbevelingen met een hoog risico die op korte termijn actie behoeven.

Oranje Het proces heeft meerdere bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2016 actie behoeven.

Geel Het proces heeft enkele bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.

Groen Het proces heeft geen of beperkte bevindingen met een laag risicoprofiel. Deze kunnen worden meegenomen worden bij de verdere verbetering van de AO/IB.

Procesanalyse

Inleiding procesanalyse en bedrijfsvoeringsmonitor

Uw interne beheersing voor verdere verbetering vatbaar

Op basis van onze tussentijdse controle 2016 constateren wij dat diverse verbeteringen zichtbaar zijn ten aanzien van de inrichting en uitvoering van de interne beheersing als geheel binnen uw gemeente. Wel merken wij op dat er nog ruimte is voor verdere verbetering. Belangrijk hierin is dat de controles nog beter worden afgestemd op de geldende (interne) wet- en regelgeving. We constateren dat de gemeente momenteel volop bezig is om dit proces te optimaliseren. Daarnaast merken wij op dat op procesniveau een aantal reguliere processen uw aandacht behoeven.

Leeswijzer

In dit hoofdstuk gaan wij nader in detail in op de detailbevindingen ten aanzien van de processen omtrent decentralisaties, inkoop, uitkeringen, automatisering en het financieel afsluitproces. Deze processen behoeven in onze ogen belangrijke verbeteringen op specifieke punten. Deze samenvatting kunt u zien als aanvulling op de meer gedetailleerde uitwerking van de bevindingen zoals opgenomen in de bijlage.

Voor een compleet beeld van de detailbevindingen verwijzen we naar bijlage 1.

Aard en reikwijdte interim controle

Wij merken volledigheidshalve op dat wij de werking van de interne beheersingsmaatregelen nog niet volledig hebben getest, ons beeld komt derhalve voort uit het in kaart brengen van de opzet en het vaststellen van het bestaan van de verschillende processen.

Toelichting procesanalyse en bedrijfsvoeringsmonitor

Hieronder zijn de belangrijkste aandachtsgebieden per proces (op hoofdlijnen) weergegeven. In de bijlage van deze managementletter vindt u onze detailbevindingen. In deze paragraaf gaan we in op de belangrijkste wijzigingen in de aandachtsgebieden ten opzichte van voorgaand jaar.

Inkoop- en aanbestedingsproces

We hebben net als in voorgaande jaren een aantal belangrijke aandachtspunten bij het inkoop- en aanbestedingsproces. Belangrijk nieuw item hierin is de prestatielevering. Hierbij is het niet zo dat de beheersing van uw processen ten opzichte van voorgaande jaren zijn verslechterd. De nieuwe aanbevelingen worden ingegeven door de verhoogde eisen welke door het maatschappelijk verkeer worden gesteld aan de interne beheersing. Met name de zichtbare vastlegging van de prestatielevering is in dit kader van belang.

Op basis van de huidige opzet van het inkoopproces constateren wij dat de vaststelling van de prestatielevering niet op eenduidige wijze is ingebed. Het doel van de integrale vaststelling van de prestatielevering is het voorkomen dat facturen ten onrechte worden betaald, bijvoorbeeld indien onderliggende prestaties nog niet zijn geleverd. Hierbij adviseren wij u om een richtlijn op te stellen waarbij ingegaan wordt op de wijze waarop de prestatielevering vastgesteld dient te worden. Op basis van deze richtlijn moet als standaard onderdeel van het inkoopproces de prestatielevering worden verantwoord. Dit gebeurt bij voorkeur gedigitaliseerd zodat de budgethouder ook gericht kan toetsen of de prestatie is geleverd. Wij merken wel op dat gezien het feit dat u binnen het inkoopproces duidelijke afspraken heeft gemaakt ten aanzien van de autorisatiematrix en dat in alle gevallen tenminste twee functionarissen een factuur autoriseren. Daarmee is het daadwerkelijke risico beperkt.

Personeel

Het personeelsproces is ten opzichte van voorgaand jaar licht verslechterd. Gedurende 2016 is één medewerker van de salarisadministratie verantwoordelijk geweest voor het verwerken van salarismutaties en het controleren/fiatteren van de maandelijkse mutaties in Pims. Wij merken daarbij op dat er vervolgens geen controle plaatsvindt door een tweede functionaris op de doorgevoerde salarismutaties.

Decentralisaties

Ten aanzien van de decentralisaties heeft de organisatie een aantal belangrijke stappen gezet in het verder optimaliseren van de eigen cliëntenadministratie. De belangrijke volgende stap welke moet worden gezet is het verminderen van de afhankelijkheid van zorgaanbieders en het vergroten van de zelfstandigheid om de rechtmatige zorglasten te kunnen vaststellen. Een belangrijke stap welke de organisatie op dit moment neemt is het maken van een plan om zelfstandig de prestatielevering te kunnen gaan aantonen.

3. Aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

In de bestuurlijke samenvatting hebben wij de belangrijkste bestuurlijke aandachtspunten en actuele ontwikkelingen beschreven. In dit hoofdstuk geven wij een totaaloverzicht van de belangrijkste aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole 2016. Een aantal elementen zijn bekend vanuit voorgaande jaren, een aantal punten zijn nieuw en daarnaast zijn op een aantal onderdelen nieuwe ontwikkelingen te melden. Wij vragen u bij de voorbereiding van de jaarrekening 2016 onderstaande aandachtspunten in acht te nemen en op te volgen.

Onze belangrijkste aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole 2016 zijn:

- ▶ Wet Normering Topinkomens (WNT);
- ▶ volledigheid en risico's van de niet uit de balans blijkende verplichtingen;
- ▶ inkoop- en aanbestedingsproces;
- ▶ verantwoording Eindhoven inzake het uitkeringsproces;
- ▶ wijzigingen in BBV-verslaggevingsregels;
- ▶ Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA);
- ▶ betrouwbaarheid niet financiële gegevens jaarverslag.

Analyse Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de WNT van kracht geworden. De wet stelt, naast een verplichting tot openbaarmaking, een maximum aan de bezoldiging en contractuele ontslagvergoeding van bestuurders, toezichthouders en van de hoogste leidinggevenden. Het bezoldigingsmaximum over 2016 bedraagt € 179.000. De maximale ontslagvergoeding is gemaximaliseerd op twaalf maandsalarissen maar ten hoogste € 75.000. Voor alle organisaties waarop de WNT van toepassing is, geldt dat de beloning van topfunctionarissen openbaar gemaakt dient te worden in de jaarstukken, ongeacht of de bezoldiging hoger of lager is dan het maximum.

De openbaarmaking moet op persoonsniveau met naam en toenaam worden gedaan. Dit betekent dat deze informatie conform voorgaand boekjaar in de jaarrekening 2016 opgenomen dient te worden.

Wij verwachten dat u per jaareinde een analyse maakt van de WNT waarbij inzichtelijk wordt gemaakt welke functionarissen voldoen aan de WNT. Ten aanzien van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen kunt u gebruik maken van de mogelijkheid die paragraaf 6 van de Beleidsregels toepassing WNT biedt inzake de volledige openbaarmaking van deze functionarissen. Hierbij kán en hoeft u niet volledig te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze interim-functionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de WNT. Om een juiste en volledige WNT-verantwoording te waarborgen zullen wij voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole een WNT-werkprogramma aan u beschikbaar stellen.

Analyse volledigheid en risico's niet uit de balans blijkende verplichtingen
Uw gemeente kent diverse niet uit de balans blijkende verplichtingen en regelingen. Wij achten het noodzakelijk dat per jaareinde een integrale inventarisatie plaatsvindt op de volledigheid van deze toelichting. Hierbij dienen minimaal de volgende aspecten te worden betrokken in de analyse: aspecten te worden betrokken in de analyse:

- ▶ verplichtingen vanuit inkoopcontracten;
- ▶ verplichtingen uit huurcontracten (voor zover van toepassing);
- ▶ verplichtingen vanuit verbonden partijen;
- ▶ verplichtingen vanuit de decentralisaties.

Wij verwachten dat u per jaareinde een analyse maakt van de Niet uit de balans blijkende verplichtingen, waarbij tevens inzichtelijk wordt gemaakt op welke wijze u ervoor gezorgd heeft dat de volledigheid ervan gewaarborgd is en welke risico's deze verplichtingen met zich meebrengen.

Inkoop- en aanbestedingsproces

Op basis van de huidige opzet van het inkoopproces constateren wij dat de prestatielevering niet op eenduidige wijze is ingebed in het inkoopproces. Ten aanzien van de bevindingen dient een nadere analyse te worden verricht waarbij aandacht wordt geschonken aan de aard van de bevinding en het ontbreken van de prestatielevering. In het kader van de jaarrekeningcontrole achten wij het van belang dat voor de door ons bepaalde steekproef de prestatieverklaring met terugwerkende kracht wordt vastgesteld.

Daarnaast dient op basis van een integrale inkoopanalyse te worden aangetoond of aanbestedingen in lijn met van toepassing zijnde wet- en regelgeving hebben plaatsgevonden.

Verantwoording Eindhoven inzake het uitkeringsproces

Het uitkeringsproces heeft gemeente Waalre beledigd bij gemeente Eindhoven. Het is van belang dat u monitort dat gemaakte afspraken omtrent de verantwoording vanuit gemeente Eindhoven aan gemeente Waalre worden nagekomen. Daarnaast is het van belang dat u tussentijds monitort hoe het proces verloopt en waar nodig acties onderneemt om bij te sturen. Voor de jaarrekeningcontrole is het tevens van belang dat u op een deugdelijke wijze de voorziening voor dubieuze uitkeringsdebiteuren kunt bepalen.

Verwerking wijzigingen BBV-verslaggevingsregels in de jaarrekening 2016

De jaarrekening 2016 wordt op een aantal vlakken geraakt door de vernieuwing BBV. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- ▶ Separate toelichting onder baten en lasten van de heffing van de vennootschapsbelasting.
- ▶ Het verplaatsen van de balanscategorie Bijdragen aan activa in eigendom van derden van de financiële vaste activa naar de immateriële vaste activa.

- ▶ Het vervallen van de categorie "Niet in exploitatie genomen bouwgronden".
- ▶ Nadere uitsplitsing van de ontvangen en nog te ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel naar verstrekker, te weten: Europese overheidslichamen, Het Rijk, Overige Nederlandse overheidslichamen.
- ▶ Uitbreiding verplichte toelichting aangaande bouwgronden in exploitatie.

Wij vragen bij het opstellen van de jaarrekening 2016 uw aandacht voor een juiste en volledige verwerking van de wijzigingen in de BBV-verslaggevingsregels.

Verwerking wijzigingen BBV-verslaggevingsregels in de begroting (en jaarrekening) 2017

De vernieuwing van het BBV resulteert in aanvullende wijzigingen met ingang van de begroting en jaarrekening 2017. Onderstaand is een overzicht opgenomen van de belangrijkste wijzigingen die vanaf 2017 van kracht worden:

- ▶ Indeling en verantwoording naar voorgeschreven taakvelden, deze voorgeschreven taakvelden zijn bij ministeriële regeling bepaald.
- ▶ Invoering van voorgeschreven beleidsindicatoren, ook deze zijn bij ministeriële regeling bepaald.
- ▶ Opnemen van een apart overzicht kosten overhead en meer inzicht in toerekening overhead, onder andere in overzicht overhead en paragrafen financiering en lokale heffingen.
- ▶ Meer inzicht in prestaties verbonden partijen, door een betere koppeling tussen eigen taken en taken uitgevoerd door verbonden partijen.
- ▶ Voor de categorie "Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut" vervalt de keuzemogelijkheid tot het wel of niet activeren. Deze investeringen dienen met ingang van 2017 te worden geactiveerd. Tevens is het niet langer toegestaan om reserves direct hierop in mindering te brengen of versneld af te schrijven.

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA)

Vanaf 1 mei 2016 is de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) ingegaan. De wet houdt in dat een zelfstandige zonder personeel (zzp'er) geen VAR-verklaring meer aan hoeft te vragen, maar samen met de opdrachtgever een modelovereenkomst dient op te stellen, waarin is vastgelegd op welke wijze partijen met elkaar samenwerken en wat de wederzijdse verantwoordelijkheden zijn. De wet moet ervoor zorg dragen dat het financiële risico eerlijker verdeeld wordt als er toch sprake is van een verkapt dienstverband. Momenteel ligt dit risico bij de zzp'er, echter wordt door deze wet ook de opdrachtgever aansprakelijk. Dit kan voor gemeente Waalre financiële risico's met zich meebrengen.

Indien er volgens De Belastingdienst achteraf toch sprake blijkt te zijn van een (fictief) dienstverband, dan heeft dit gevolgen voor zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer. Het is dan mogelijk dat de opdrachtgever een naheffingsaanslag loonheffingen en een boete krijgt. Hierbij heeft de Belastingdienst recent aangegeven dergelijke boetes pas vanaf 1 januari 2018 in rekening te brengen.

Wij vragen u de arbeidsrelaties met zzp'ers binnen de gemeente in kaart te brengen en na te gaan in welke mate mogelijk sprake kan zijn van een (fictief) dienstverband. Op deze manier kunt u tijdig inspelen op de wijzigingen en financiële risico's ondervangen.

Betrouwbaarheid niet financiële gegevens jaarverslag

Landelijk is de tendens waarneembaar dat steeds meer aandacht uitgaat naar de financiële en niet financiële gegevens welke zijn opgenomen in het jaarverslag. Het is de rol van de accountant om van deze informatie in het jaarverslag vast te stellen dat deze niet strijdig is met de jaarrekening. De wetgever heeft deze rol ook verstevigd door het burgerlijk wetboek hierop aan te scherpen. Ook de nadere voorschriften controle en overige standaarden (NV COS) zijn hierop aangepast. Wij adviseren u om voor 2016 een check in te bouwen waardoor de betrouwbaarheid van deze financiële en niet financiële gegevens in het jaarverslag wordt gewaarborgd.

A series of small, light-colored navigation icons (back, forward, search, etc.) are located at the top left of the page.A horizontal row of colorful dots (red, orange, yellow, green, blue, purple) is located at the top right of the page.

Bijlage 1
Totaaloverzicht bevindingen
en voortgang

Totaaloverzicht bevindingen en voortgang

Bijlage 1

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van onze bevindingen weer met daarbij de prioriteitstelling. Het overzicht geeft de ontwikkeling van het aantal bevindingen ten opzichte van 2015 weer.

Nr. 2016*	Proces	Bevinding	Prioriteit 2015	Prioriteit 2016
1	Inkoop & aanbesteding	Volledigheid verplichtingenadministratie		
2	Inkoop & aanbesteding	Contractenregister		
3	Inkoop & aanbesteding	Rechtmatigheid aanbestedingen	-	
4	Inkoop & aanbesteding	Prestatielevering	-	
5	Subsidies	Monitoring subsidievoorwaarden	-	
6	Personeel	Controle personeelsmutaties	-	
7	Sociaal domein	Verantwoording persoonsgebonden budgetten	-	
8	Sociaal domein	Prestatielevering zorgaanbieders	-	

* Verwijzing naar nummer in tabel van bevindingen 2016: zie bijlage 2.

Wij hebben hierbij de volgende prioritering aangehouden:

Prioriteit hoog: Gerealiseerd op moment van jaarrekeningcontrole 2016 (voorjaar 2017).

Prioriteit middel: Gerealiseerd op moment van de tussentijdse controle 2017 (najaar 2017).

Prioriteit laag: Te realiseren op langere termijn (bijvoorbeeld in een organisatie-ontwikkelingstraject van de gemeente).

Totaaloverzicht bevindingen en voortgang

Bijlage 1

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van onze bevindingen weer met daarbij de prioriteitstelling. Het overzicht geeft de ontwikkeling van het aantal bevindingen ten opzichte van 2015 weer.

Nr. 2016*	Proces	Bevinding	Prioriteit 2015	Prioriteit 2016
-	Controleomgeving	Rechtmatigheidsbeheer		Opgelost
-	Grondexploitaties	Tussentijdse herijking grondexploitaties		Opgelost
-	Geldverkeer	Actualisatie treasury statuut		Opgelost
-	Inkoop & aanbesteding	Interne beheersing aanbesteding		Opgelost

* Verwijzing naar nummer in tabel van bevindingen 2016: zie bijlage 2.

Wij hebben hierbij de volgende prioritering aangehouden:

Prioriteit hoog:

Gerealiseerd op moment van jaarrekeningcontrole 2016 (voorjaar 2017).

Prioriteit middel:

Gerealiseerd op moment van de tussentijdse controle 2017 (najaar 2017).

Prioriteit laag:

Te realiseren op langere termijn (bijvoorbeeld in een organisatie-ontwikkelingstraject van de gemeente).

Bijlage 2
Gedetailleerde bevindingen
en aanbevelingen

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding 1	Volledigheid verplichtingenadministratie		
Jaar van constatering	2012	Kans op voordoen risico	
Proces	Inkoop & aanbesteding	Omvang risico	

Bevinding en/of constatering

Wij constateren dat het gebruik van een verplichtingenadministratie binnen uw gemeente optioneel is. In de praktijk betekent dit dat de feitelijke vastlegging van aangegane verplichtingen in veel gevallen niet (of onvolledig) plaatsvindt. Doordat de verplichtingenadministratie onvolledig is, heeft uw organisatie geen volledig actueel beeld van aangegane verplichtingen wat budgetbewaking bemoeilijkt.

Wij constateren dat de organisatie bezig is met voorbereidende werkzaamheden om een inkoopmodule te implementeren. De implementatie van dit systeem zal naar verwachting in 2017 plaatsvinden en voorziet in een optimalisatie van de digitale omgeving waarin aangegane verplichtingen centraal in kunnen worden geregistreerd en gemonitord. Wij zien dit als een positieve ontwikkeling.

Risico/gevolg

Het risico bestaat dat de budgethouders geen volledig inzicht hebben in de stand van hun restant budgetten. Dit kan leiden tot ongeautoriseerde budgetoverschrijdingen. Ten aanzien van de jaarrekening bestaat het risico dat verplichtingen en schulden per balansdatum niet volledig zijn opgenomen.

Advies

Wij adviseren u de procedures rondom het gebruik van een verplichtingenadministratie te bezien. De implementatie van een inkoopmodule waarin verplichtingen centraal kunnen worden vastgelegd is mogelijk een goed moment om de huidige procedure aan te scherpen. Hierbij kunt u denken aan het verplichting stellen van het aanmaken van een bestelling (en dus verplichting) voor inkopen boven een bepaald bedrag.

Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2016
Voor jaareinde dient in ieder geval geïnventariseerd te worden welke verplichtingen opgenomen dienen te worden in de jaarrekening, alsmede dient een inventarisatie plaats te vinden van de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding 2	Contractenregister		
Jaar van constatering	2012	Kans op voordoen risico	
Proces	Inkoop & aanbesteding	Omvang risico	

Bevinding en/of constatering

Wij constateren dat het inkoopproces onvoldoende beheersmaatregelen kent, welke de volledigheid van de (decentrale) contractenadministratie waarborgt. Als gevolg daarvan bestaat er geen volledig centraal inzicht in de door de gemeente aangegane contracten.

Wij constateren dat de organisatie momenteel druk doende is met de implementatie van een inkoop ondersteunend systeem (Zaaksysteem). De implementatie van dit systeem zal naar verwachting in 2017 plaatsvinden en voorziet in een verdere digitalisering waarbij centrale registratie van inkoopcontracten plaatst kan vinden. Als vanzelfsprekend zien wij dit als een positieve ontwikkeling.

Risico/gevolg

Het ontbreken van adequaat werkende procedures rondom de continue volledigheid van het contractenregister en de doorlichting van de lopende contracten op aanbestedingsrisico's, leidt tot het risico dat de inkopen niet conform geldende wet- en regelgeving aanbesteed worden. Ten aanzien van de jaarrekening bestaat het risico dat de door de gemeente aangegane verplichtingen per balansdatum niet volledig zijn opgenomen dan wel toegelicht in de jaarrekening.

Advies

Wij adviseren u procedures en richtlijnen op te stellen die de continue volledigheid van het contractbeheersysteem waarborgen en erop toe te zien dat deze nageleefd worden. Voor het vaststellen van de volledigheid van de geregistreerde contracten kan eventueel aansluiting gezocht worden bij de inkoopanalyse.

Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2016
Wij achten het noodzakelijk dat er per jaareinde een inkoopanalyse wordt uitgevoerd om eventuele onrechtmatigheden te ontdekken. Uw organisatie onderkent dit risico en is reeds gestart met het opstellen van een inkoopanalyse.

Daarnaast dient voor jaareinde geïnventariseerd te worden welke verplichtingen opgenomen c.q. toegelicht dienen te worden in de jaarrekening onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding 3	Rechtmatigheid aanbestedingen		
Jaar van constatering	2016	Kans op voordoen risico	
Proces	Inkoop & aanbesteding	Omvang risico	

Bevinding en/of constatering

Op dit moment zijn de verantwoordelijkheden van aanbestedingen veelal decentraal belegd. Hierbij zijn er in het primaire proces onvoldoende maatregelen ingebed die waarborgen dat aanbestedingen worden geïdentificeerd en op een rechtmatige wijze plaatsvinden. Gedurende het jaar en na afloop van het jaar wordt een inkoopanalyse opgesteld waarbij achteraf de rechtmatigheid van inkopen worden getoetst. Daarnaast worden grotere aanbestedingen binnen gemeente Waalre worden begeleid door inkooporganisatie BIZOB.

Ander aandachtspunt in het kader van aanbestedingsrechtmatigheid betreft de nieuwe wet- en regelgeving welke gedurende 2016 in werking is getreden als aanvulling op de aanbestedingswet 2014. De nieuwe aanbestedingsregels zijn ingegaan per 18 april 2016. De belangrijkste wijziging in de aanbestedingswet is dat 2B diensten (bijvoorbeeld inhuur van personeel) zijn vervallen. Gemeente Waalre werkt veelal met raamcontracten voor het inhuur van personeel, echter is het gezien de decentraal georganiseerde inkoopbevoegdheden van belang dat vooraf wordt gewaarborgd dat alle inkopen op een rechtmatige wijze worden aangeaan.

Risico/gevolg

Het risico bestaat dat aanbestedingen niet conform geldende wet- en regelgeving verlopen en daardoor als onrechtmatig aangemerkt dienen te worden. Indien de totale omvang van de onrechtmatigheden onze goedkeuringstolerantie overschrijdt, heeft dat impact voor ons rechtmatigheidsoordeel.

Advies

Wij adviseren u om in het primaire proces maatregelen te implementeren waarmee wordt gewaarborgd dat bij inkopen vooraf wordt getoetst of en welke aanbestedingsprocedure gevolgd dient te worden. Maatregelen die wij bij andere gemeenten zien is het centraliseren van de inkoopfunctie bij een inhoudelijk inkoopexpert die alle aanbestedingen boven een bepaald bedrag of risicovolle categorieën dient te controleren. Andere mogelijkheid is om in een inkoopmodule specifieke stappen te implementeren welke gevolgd moeten worden en waarbij aanbestedingen door het systeem worden afgedwongen.

Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2016
Per jaareinde dient op basis van een uitgebreide inkoopanalyse vastgesteld te worden in welke mate onrechtmatige inkopen hebben plaatsgevonden in 2016.

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding 4	Prestatielevering		
Jaar van constatering	2016	Kans op voordoen risico	
Proces	Inkoop en aanbestedingen	Omvang risico	

Bevinding en/of constatering

De prestatielevering wordt binnen gemeente Waalre nog onvoldoende gedocumenteerd en verwerkt in de administratie. Indien de prestatieverklaring onvoldoende is gedocumenteerd, kan niet worden aangetoond dat een betaling getrouw en rechtmatig plaatsvindt. Op dit moment voert u, als onderdeel van de interne controle, een steekproefsgewijze controle achteraf uit op de juistheid en documentatie van de prestatielevering. De controle op de prestatielevering moet echter integraal onderdeel gaan uitmaken van de interne beheersing binnen het inkoopproces.

Risico/gevolg

We hebben geconstateerd dat de prestatiedocumentatie net als voorgaande jaren onvoldoende vastgelegd en verwerkt wordt. Indien de prestatieverklaring onvoldoende gedocumenteerd is, bestaat het risico dat inkoopfacturen worden betaald terwijl de prestatie niet (volledig) is geleverd.

Advies

Wij adviseren u om een gemeente brede richtlijn op te stellen hoe omgegaan dient te worden met het aantonen van de prestatielevering en de verwerking in Key2Financien.

Dit kan eventueel op basis van risicoanalyse, waarbij wordt bepaald van welke inkopen de prestatielevering verantwoord dient te worden en op welke wijze deze prestatielevering plaats dient te vinden. Wij adviseren u om hiervoor de mogelijkheid van geautomatiseerde vastlegging van de prestatieverklaring na te gaan.

Noodzakelijke actie ten behoeve van de jaarrekening 2016

We hebben een selectie gemaakt van inkoopfacturen voor de jaarrekeningcontrole 2016. Voor de jaarrekeningcontrole 2016 dient te worden vastgesteld of voor deze inkoopfacturen de prestatie is geleverd.

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding 5	Monitoring subsidievoorwaarden		
Jaar van constatering	2016	Kans op voordoen risico	
Proces	Subsidies	Omvang risico	

Bevinding en/of constatering

Gemeente Waalre hanteert een checklist waarop de beoordeling van de subsidieaanvraag en -vaststelling eenduidig vastgelegd dient te worden. Doelstelling daarbij is dat in voldoende mate zichtbaar wordt onderbouwd op grond van welke overwegingen een subsidie wordt toegekend dan wel wordt vastgesteld.

Tijdens onze tussentijdse controle hebben wij geconstateerd dat de onderbouwing in meerdere gevallen niet toereikend is, waardoor niet duidelijk is op grond van welke overwegingen de subsidie wordt toegekend dan wel wordt vastgesteld. Daarnaast wordt de checklist niet consequent gehanteerd.

Risico/gevolg

Door het hanteren van een onvolledig beoordelingsformulier alsmede het niet eenduidig en toereikend onderbouwen van de toetspunten bestaat het risico dat ten onrechte subsidies worden toegekend en vastgesteld. Dit kan leiden tot een onzekerheid in het kader van rechtmatigheid of zelfs tot onrechtmatige uitbetaling van de subsidie.

Advies

Wij adviseren u toe te zien op adequate vastlegging/onderbouwing inzake subsidietoekenningen en -vaststellingen teneinde de juiste en rechtmatige verantwoording van subsidies te waarborgen. Het ontwikkelde formulier is hiervoor geschikt, maar de invulling daarvan verdient nog aandacht.

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding 6	Controle personeelsmutaties		
Jaar van constatering	2016	Kans op voordoen risico	
Proces	Personeel	Omvang risico	

Bevinding en/of constatering

Een medewerker van de salarisadministratie is verantwoordelijk voor het verwerken van salarismutaties en het controleren/fiatteren van de maandelijkse mutaties in Pims. Wij merken daarbij op dat er in 2016 voor een groot gedeelte van het jaar geen controle door een tweede functionaris op de doorgevoerde salarismutaties heeft plaatsgevonden. Daarnaast zijn de beoordelingen door de salarisadministratie veelal niet zichtbaar.

Risico/gevolg

Het risico bestaat dat inhoudelijk onjuiste salarismutaties worden doorgevoerd. Daarnaast bestaat het risico's dat salarismutaties onjuist worden ingevoerd in de salarisadministratie. Als gevolg daarvan kunnen onrechtmatige salarisbetalingen plaatsvinden.

Advies

Wij adviseren u om personeelsmutaties collegiaal inhoudelijk te laten toetsen. Daarnaast adviseren wij u om de controleur een paraaf te laten plaatsen voor akkoord. Op deze wijze vindt er een zichtbare controle plaats.

Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2016

Wij zullen voor de jaarrekeningcontrole een selectie opvragen van personeelsmutaties gedurende het jaar om vast te stellen dat de mutaties juist zijn verwerkt in de salarisadministratie.

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding 7	Verantwoording persoonsgebonden budgetten		
Jaar van constatering	2016	Kans op voordoen risico	●●●
Proces	Sociaal domein	Omvang risico	●●●

Bevinding en/of constatering

De uitvoering van de persoonsgebonden budgetten zijn wettelijk belegd bij de Sociale verzekeringsbank. De verwachting is dat de SVB, net als in 2015, geen goedkeurend oordeel zal kunnen verstrekken voor wat betreft de rechtmatigheid. Op dit moment worden er door de gemeente geen aanvullende werkzaamheden verricht om de onzekerheden als gevolg van de tekortkomingen in de verantwoording achteraf te ondervangen. Dit heeft waarschijnlijk als gevolg dat de lasten PGB als onzekerheid aangemerkt dienen te worden.

Op dit moment worden de overzichten vanuit het SVB portal afgestemd met de overzichten vanuit de eigen administratie. De uitkomsten hieruit zijn op dit moment nog niet inzichtelijk.

Risico/gevolg

Het risico bestaat dat geen zekerheid omtrent de persoonsgebonden budgetten en onderhanden werk stand wordt verkregen, waardoor van deze lasten de getrouwheid en rechtmatigheid niet kan worden aangetoond.

Advies

Wij adviseren u om zelf werkzaamheden intern te organiseren indien de SVB er zelf niet in slaagt om tot een deugdelijke verantwoording te komen. Hierbij dient begin 2017 in ieder geval de informatie uit de SBV portal over 2016 af te stemmen met de eigen cliëntadministratie. Daarnaast zou u kunnen onderzoeken om zelf de prestatielevering kunnen vaststellen, bijvoorbeeld door:

- ▶ het uitvoeren van huisbezoeken;
- ▶ controle op geleverde prestatie middels een herindicatietraject.

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding 8	Prestatielevering zorgaanbieders		
Jaar van constatering	2016	Kans op voordoen risico	
Proces	Sociaal domein	Omvang risico	
<p>Bevinding en/of constatering We constateren dat gemeente Waalre op dit moment nog onvoldoende beheersmaatregelen heeft ingericht om de levering van de zorgprestatie zelfstandig vast te kunnen stellen.</p>		<p>Advies Wij adviseren u om uw afhankelijkheid van dergelijke externe verantwoordingen te verminderen door binnen het proces beheersmaatregelen in te richten die erop gericht zijn zekerheid te verkrijgen ten aanzien van de levering van de prestatie. Wij achten dit een essentiële bouwsteen in een adequaat systeem van interne beheersing van de gedecentraliseerde taken.</p>	
<p>De gemeente is voor het vaststellen van de prestatielevering afhankelijk van een door de accountant van de zorgaanbieder gecontroleerde productieverantwoording. Indien een zorgaanbieder conform het landelijke controleprotocol geen controleverklaring bij de verantwoording dient aan te bieden wordt er een bestuursverklaring of eigen verklaring ontvangen. Bestuursverklaringen en eigen verklaringen geven enkel voldoende zekerheid omtrent de geleverde prestatie ingeval de gemeente zelf voldoende effectieve aanvullende beheersmaatregelen heeft ingericht c.q. aanvullende werkzaamheden heeft verricht ten aanzien van het vaststellen van de prestatielevering en het volledig verantwoord worden van het onderhanden werk. Voor 2016 is dit nog niet het geval.</p>		<p>De handreiking uitvoeringsvarianten iWmo en IjW door het VNG kunnen hierbij belangrijke handvatten bieden. Op dit moment is de organisatie bezig met het opstellen van een plan om dit risico te mitigeren door zelf beheersmaatregelen te implementeren. Dit is een erg belangrijke ontwikkeling in het verder kunnen doorgroeien naar een volledige beheersing van de sociaal domein uitgaven.</p>	
<p>Risico/gevolg Het risico bestaat dat de gemeente betaald voor zorg welke niet geleverd zijn. Daarnaast bestaat het risico dat de gemeente niet voor de volledige zorglasten kan aantonen dat de prestaties daadwerkelijk zijn geleverd, doordat ontoereikende controle-informatie is ontvangen. Ontoereikende controle-informatie kan bestaan bevindingen in de controleverklaring van accountants van zorgaanbieders of bestuursverklaringen.</p>		<p>Er bestaan diverse controlemiddelen welke meer inhoudelijke zekerheid bieden omtrent de levering van de prestatie, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ toetsing in het herindicatieproces; ▶ signalering uit eigen bijdrage proces; ▶ signalering uit klachtenprocedures; ▶ periodieke accountgesprekken; ▶ toetsing uit gespreksverslagen/vragenlijsten bij einde zorg. 	
		<p>Noodzakelijke actie in het kader van de jaarrekeningcontrole 2016 Het is voor de jaarrekeningcontrole van belang dat u duidelijke afspraken maakt met uw ketenpartners zodat u tijdig over de juiste controle-informatie beschikt en achteraf de getrouwheid en rechtmatigheid van de geleverde prestaties kunt aantonen.</p>	

**Bijlage 3
Reikwijdte en
controleaanpak**

In het kader van de door de raad aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2016 van gemeente Waalre brengen wij u hierbij verslag uit van de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de tussentijdse controlewerkzaamheden, die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Bij de jaarrekeningcontrole maken wij mede gebruik van de administratieve organisatie en het daarvan deel uitmakende systeem van interne controle van uw gemeente. In dit verband hebben wij de opzet en bestaan van de administratieve organisatie op een aantal door ons noodzakelijk geachte punten onderzocht. Wij wijzen u erop dat onze controle niet was gericht op het vormen van een oordeel over de administratieve organisatie als zodanig. De in deze managementletter opgenomen bevindingen kunnen dan ook niet als limitatief worden beschouwd.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2016 van gemeente Waalre. Ze zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen hebben opgeleverd voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan hebben wij u daarover onmiddellijk gerapporteerd.

Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3% < 10%	≥ 10%	-

Op basis van de begroting 2016 van gemeente Waalre betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van € 293.000 en een totaal van onzekerheden van € 879.000 de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten. De rapporteringstolerantie is, zoals met u overeengekomen, gesteld op € 29.000.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie van € 29.000. Wij passen deze voorgeschreven SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

In overeenstemming met de wet resulteert onze accountantscontrole in het afgeven van een controleverklaring zowel met betrekking tot de rechtmatigheid van het financieel beheer (worden de financiële beheershandelingen conform de van toepassing zijnde wet- en regelgeving verricht) als met betrekking tot de getrouwheid (het getrouwe beeld van de financiële positie en het saldo van de baten en lasten).

Onze controle valt globaal uiteen in een tweetal momenten. Bij de tussentijdse controle is de focus gericht op het toetsen van de door ons als significant aangemerkte processen binnen de gemeente Waalre terwijl bij de eindejaarscontrole de posten in de jaarrekening centraal staan. De identificatie van de significante processen vindt plaats op basis van risicoanalyse.

Bij onze tussentijdse controle hebben wij, voor zover mogelijk, de opzet van deze processen in kaart gebracht (hoe is de administratieve organisatie en de interne controle ingericht) en vervolgens het bestaan van deze processen vastgesteld (worden de procedures zoals beschreven ook in de praktijk gebracht).

Om uiteindelijk te kunnen steunen op de interne controlemaatregelen zoals die in de processen zijn opgenomen, dienen wij ten slotte vast te stellen dat deze maatregelen gedurende het gehele jaar hebben gewerkt (het toetsen van de werking). Op het moment dat de interne controlewerkzaamheden zijn afgerond, signaleren wij eventuele tekortkomingen. In het verslag van bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole komen de (eventueel) hieruit voortvloeiende significante bevindingen aan bod.

Fraude- en compliancerisico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (Standaard 240, "De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten"). Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij de raad als het college. Het is van belang dat het college, onder toezicht van de raad sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

